

ViS - Vård i samverkan

Kommun(er): Länet's samtliga kommuner
Region Uppsala: Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar

Fastställt av: Redaktionsrådet ViS

Datum: 2021-04-22

Medföljande personal vid akutbesök och sjukhusinläggningar

Innehåll

Bakgrund.....	2
Syfte	2
Termer och begrepp.....	2
Omfattning	2
Ansvar.....	3
Ansvar vid sjukhusvård för person med personlig assistans	3
Kommunens ansvar.....	3
Regionens ansvar	3
Genomförande.....	4
Planerade besök i öppenvård	4
Akuta besök	4
Planerad inläggning på vårdavdelning	4
Vid behov av medföljande personal vid inläggning på vårdavdelning	4
Viktigt att tänka på	5
Dokumenthistorik	5
Referenser	5

Bakgrund

Det finns ingen skyldighet enligt lag att kommunens personal ska följa med vid läkarbesök eller sjukhusbesök. I första hand hänvisas patient/brukare till att ta hjälp av anhöriga. Om patient/brukare endast är i behov av att fysiskt ta sig från sitt hem till en mottagning eller sjukhus hänvisas till sjukresor. På Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping finns möjlighet för patient/brukare att få hjälp av sjukhusvårdar som kan ge information och ledsaga till rätt plats.

Patienter/brukare med särskilda behov såsom funktionsnedsättning är en utsatt grupp som kan ha stora svårigheter i sin kommunikation. Om patienten/brukaren är i behov av sjukhusvård är det extra betydelsefullt att samverka mellan huvudmännen/vårdgivarna fungerar på ett optimalt vis. I vissa fall är det önskvärt att personal från kommunal vård och omsorg följer med vid besök inom regionvården, som stöd för patienten/brukaren.¹ Denna riktlinje reglerar samverkan kring hur kommunerna i Uppsala län och Region Uppsala ska samarbeta vid behov av medföljande personal vid sjukhusbesök och andra besök inom vården.

Syfte

- Riktlinjen syftar till att tydliggöra ansvarsförhållanden för kommunerna i Uppsala län och Region Uppsala i de fall en patient/brukare behöver hjälp i samband med uppsökande av vård.
- Riktlinjen ska ge stöd för jämlik och god vård och omsorg för patient/brukare med särskilt behov av stöd.
- Riktlinjen utgör grund för länsgemensamma och lokala rutiner

Termer och begrepp

Vårdgivare: statlig myndighet, landsting, kommun, annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Vård och omsorg: åtgärder och insatser till enskilda personer gällande socialtjänst, stöd och service till funktionshindrade samt hälso- och sjukvård enligt gällande lagar.

Funktionsnedsättning: Nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Funktionshinder: Begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen.

Heldygnsinsats: Patient/brukare är beviljad insats av boende via kommunen, såsom särskilt boende, hem för vård och boende, eller stödboende.

Omfattning

Riktlinjen omfattar den målgrupp som tillhör personkretsen i Lagen (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshinder, LSS och som är beviljad personlig assistans enligt § 9:2 eller en bostad med särskild service

---

¹ Privata utförare av vård och omsorg ska följa riktlinjen i det fall att avtal finns mellan kommun och utföraren om att VIS-dokument ska följas. I övrigt är det möjligt för privata utförare att följa riktlinjen.

enligt § 9:8 eller § 9:9. Samt den målgrupp som är beviljad insats enligt socialtjänstlagen i form av bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning, särskilt boende, hemtjänst eller andra insatser i ordinärt boende, såsom öppenvårdsinsats.

Särskilda regler finns för personer som har personlig assistans enligt 9 § 2 LSS eller assistanstimmar enligt 51 kap socialförsäkringsbalken, se nedan.

Ansvar

Kommunens ansvar

Kommunen har ansvar för att ta emot ansökan från patient/brukare, göra bedömningar om behov av stöd i samband med besök vid hälso- och sjukvårdsinrättning och besluta om insats. Kommunen har i de fall en patient/brukare beviljats stöd ansvar att tillgodose att personal medföljer.

För patienter/brukare med heldygnsinsats gör verksamheten en riskbedömning gällande behov av medföljande personal. Vid behov ansvarar verksamheten för att någon följer med till sjukvården.

Kommunen kan vid behov vara behjälplig med att rekommendera lämplig personal i de fall regionen bedömer att de behöver extra resurs av kommunal personal i samband med slutenvårdsplats.

I de fall kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar för personen skall en akutremiss² och/eller muntlig rapport överlämnas till aktuell avdelning.

Vid ankomst till sjukvården ska det tydligt framgå till regionpersonal om den medföljande personalen kommer att lämna sjukhuset omedelbart eller stannar kvar under besöket. Så snart medföljande personal måste lämna individen ska sjukhusets personal informeras om detta.

Regionens ansvar

Region Uppsala är skyldig att ge samma omvårdnad av patienter med medföljande personal som till övriga inneliggande patienter oavsett om det är akut eller planerat.

Sedan akutremiss och/eller muntlig rapport lämnats till tjänstgörande sjuksköterska på aktuell avdelning/akutmottagning övergår ansvaret för patienten/brukaren till regionen.

Ansvar för person med personlig assistans vid sjukhusvård

Personlig assistans ersätter inte den omvårdnad som sjukvårdshuvudmannen är skyldig att ge. Enligt huvudregeln har den enskilde inte rätt till personlig assistansersättning under vårdtid på sjukhus. Utifrån särskilda skäl kan personlig assistans ges vid en kortare sjukhusvistelse. Försäkringskassans beslut om assistansersättning styr detta.³ Det innebär att för en försäkrad som befinner sig på sjukhus kan de särskilda skälen tillämpas men maximalt för 4 veckor med stöd av Försäkringskassans beslut.

Särskilda skäl kan exempelvis anses finnas i situationer där:

- karaktären av funktionsnedsättningen gör det särskilt angeläget att den personliga assistenten finns till hands
- hälsotillståndet kräver att ett starkt begränsat antal personer, med ingående kunskap om personen med funktionsnedsättningen, finns till hands

---

² [Bilaga 3. Akutremiss från kommunal hälso- och sjukvård](#)

³ Försäkringskassans vägledning om assistansersättning 2003:6 version 27

- personens begränsade möjligheter att kommunicera kräver att en eller ett starkt begränsat antal personer med ingående kunskaper om personen finns till hands.

Genomförande

Planerade besök i öppenvård

Då patient/brukare med heldygnsinsats via kommunen behöver hjälp med kommunikationsstöd, omvårdnadsinsatser såsom toalettbesök eller mat och dryck under planerade besök på sjukhus eller i öppenvård och inte har någon anhörig som kan vara behjälplig, kan patienten/brukaren efterfråga hjälp från den verksamhet där denne bor. Verksamheten kan avgöra frågan och följa med patienten/ brukaren i det fall att detta ska göras. Även patienter/brukare med insatser i ordinärt boende och öppenvårdsinsatser kan vara i behov av medföljande personal och kan i god tid innan, ansöka om hjälp från kommunen.

Kommunen avgör om de kan avstå resursen så att det inte påverkar den egna verksamheten.

Akuta besök

Även i de fall en patient/brukare, som har hjälp av kommunens socialtjänst, akut behöver uppsöka sjukhus och ambulans tillkallas, åker denne vanligen själv. I de fall det finns närstående ska dessa, om samtycke finns, alltid informeras och tillfrågas om de kan följa med eller möta upp på akuten. Om en patient/brukare har särskilt svårt att kommunicera, blir osäker, orolig eller utåtagerande, kan verksamheten besluta att en personal ska följa med. I de fall kommunens personal följer med är det för att en bedömning är gjord utifrån patientens/brukarens förmåga att kunna meddela och klara sig.

Planerad inläggning på vårdavdelning

I vissa situationer kan det vara nödvändigt för patienten/brukaren och regionen att kommunal personal är närvarande vid och under inläggning. Bedömning om nödvändighet av personals närvaro ska vara gemensam mellan huvudmännen och görs dels utifrån kravet på en god vård och dels utifrån en bedömning av patientens/brukarens behov av stöd från kommunal personal. Detta kan till exempel vara stöd vid kommunikation i det fall då en patient/brukare har svårigheter med att kommunicera eller när det är extra angeläget att patienten/brukaren behöver ett starkt begränsat antal personer, med ingående kunskaper om patienten/brukaren finns till hands.

Under vistelsen på vårdavdelningen har regionen ansvaret för omvårdnads- och sjukvårdsinsatser.

Vid behov av medföljande personal vid inläggning på vårdavdelning

I de fall personalen inom hälso- och sjukvården upplever att de har behov av att kommunalt anställda personer är med under sjukhusvistelsen så kan hälso- och sjukvården köpa tjänst av kommunen. Ansvarig chef på avdelningen kontaktar chefen för den kommunala verksamheten för att ta upp frågan om möjlighet att köpa tjänst och fråga efter personal som kan rekommenderas. Kommunen avgör om de kan avstå resursen så att det inte påverkar den egna verksamheten.

Chef inom Region Uppsala ansvarar för att skriftlig överenskommelse för personalköp upprättas. Överenskommelsen reglerar omfattning och ersättning för personalköp samt arbetsgivaransvar.

Ersättning ska i normalfallet utgå från kommunens aktuella personalkostnader. Ersättningsbeloppet vid personalköp mellan kommunen och sjukhuset uppräknas årligen⁴ med avtalad lönekostnadsökning enligt kommunals avtalsområde. Ersättningsbeloppet gäller oavsett tid på dygnet, vardag som helg och betalas ut för de antal timmar som kommunens medföljande personal arbetar på sjukhuset. Utöver ersättningsbeloppet kan resor, traktamenten och ev. övriga utlägg tillkomma.

Arbetsgivaransvaret innehas av den ordinarie arbetsgivaren. Arbetsmiljöansvaret ligger hos Region Uppsala, men samverkan är en förutsättning. Kommunen kan exempelvis kontrollera att arbetsmiljökraven är uppfyllda av den verksamhet som köper tjänsten.

Viktigt att tänka på

- När en patient med medföljande personal blir inskriven på sjukhuset, övergår hela omvårdnadsansvaret och det medicinska ansvaret till sjukhuset.
- Det är inte självklart att medföljande personal har en omvårdnadsutbildning.
- Den hjälp som medföljande personal ger sina vårdtagare i hemmet skiljer sig många gånger från den omvårdnad som patienten är i behov av under sjukhusvistelse.
- Det är viktigt med en rak kommunikation mellan sjukhuspersonal och medföljande personal så det inte uppstår några oklarheter om vem som gör vad.
- Kommunens personal har inte ansvar för att förmedla och tolka information från exempelvis läkare till den enskilde. I de fall den enskilde har svårt att ta emot information ska kommunens hälso- och sjukvårdspersonal kontaktas i det fall denne är aktuell där.
- Överrapporteringen till kommunal hälso- och sjukvård ska ske direkt enligt gängse rutiner och inte via medföljande personal.

Dokumenthistorik

2021-04-07 Revideringen har genomförts av redaktionsrådet ViS. Redaktionella förändringar med ny dokumentmall och rubriker som bakgrund och syfte har tillkommit samt nytt dokumentnamn. Omfattning och ansvarsfördelning har tydliggjorts.

Referenser

[Försäkringskassans vägledning om assistansersättning 2003:6 version 27](#)

[Prisindex för kommunal verksamhet \(PVK\)](#)

---

⁴ Ersättningsbeloppet uppräknas efter årlig avtalad löneökning enligt bland annat kommunals avtalsområde, enligt SKR's uträknade "Prisindex för kommunal verksamhet" (PVK)